

**TRANSPORT KORIDORLARI VA XALQARO LOGISTIKA
LOYIHALARINI BOSHQARISH**

Shoimova Sitora Ibragim Qizi

(O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya akademiyasi magistranti)

Annotatsiya. Mazkur tezisda xalqaro transport koridorlari faoliyatini boshqarishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish, logistika zanjirlarining barqarorligini ta'minlash va transport loyihalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish masalalari tadqiq etilgan. Xalqaro yuk tashish jarayonlarida talab o'zgarishi, transport quvvatlaridan foydalanish va hamkor tashkilotlar faoliyatini muvofiqlashtirish bilan bog'liq muammolar ko'rib chiqilgan. Shuningdek, transport-logistika loyihalarini boshqarishda prognozlash, moslashuvchan rejalashtirish va samaradorlik ko'rsatkichlariga asoslangan qarorlar qabul qilish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: xalqaro transport koridorlari, logistika zanjiri, innovatsion boshqaruv, transport loyihalari, sun'iy intellekt, prognozlash, operatsion samaradorlik, barqaror logistika.

Abstract. This paper examines issues related to employing innovative approaches in managing international transport corridors, ensuring the stability of logistics chains, and enhancing the economic efficiency of transport projects. It addresses challenges associated with fluctuating demand, the utilization of transport capacities, and the coordination of partner organizations within international freight transport processes. Furthermore, proposals are developed regarding forecasting, flexible planning, and decision-making based on performance indicators in the management of transport and logistics projects.

Keywords: international transport corridors, logistics chain, innovative management, transport projects, artificial intelligence, forecasting, operational efficiency, sustainable logistics.

Asosiy qism. Xalqaro transport koridorlarini boshqarish zamonaviy sharoitda oddiy tashish jarayonlarini tashkil etishdan ko'ra kengroq mazmunga ega. Bunda yuk oqimlarining yo'nalishini belgilash, transport vositalari bandligini muvofiqlashtirish, omborlar quvvatidan oqilona foydalanish va ta'minot zanjiridagi uzilishlarning oldini olish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, xalqaro bozorlardagi talabning o'zgaruvchanligi logistika loyihalarida tezkor va asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilishni talab etadi.

Transport-logistika loyihalarining dolzarb muammolaridan biri — rejalashtirilgan tashish jadvali bilan amaldagi transport oqimlari o'rtasidagi tafovutdir. Yuk hajmining mavsumiy o'zgarishi, transport vositalarining bo'sh qatnovlari, terminallardagi ortiqcha yuklama va chegaralardagi kechikishlar umumiy logistika xarajatlarining oshishiga sabab bo'lishi mumkin. Ushbu muammolarni kamaytirish uchun loyihalarni boshqarishda ma'lumotlarga asoslangan rejalashtirish tizimlarini rivojlantirish lozim.

Innovatsion boshqaruv mexanizmlaridan biri transport oqimlarini prognozlash va turli rivojlanish ssenariylarini ishlab chiqishdir. Bunda tarixiy yuk tashish ma'lumotlari, buyurtmalar dinamikasi, transport quvvatlari va yetkazib berish muddatlari o'zaro tahlil qilinadi. Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar texnologiyalaridan foydalanish yuk oqimlarini oldindan baholash, maqbul yo'nalishlarni tanlash va mavjud resurslardan samarali foydalanishga ko'maklashishi mumkin.

Bundan tashqari, xalqaro logistika loyihalarida moslashuvchan boshqaruv tamoyillarini qo'llash muhimdir. Loyiha davomida yuzaga keladigan o'zgarishlarga tezkor javob berish, muqobil tashish yo'nalishlarini oldindan belgilash va resurslarni qayta taqsimlash transport tizimining uzluksizligini ta'minlaydi. Bunday yondashuv ayniqsa bir nechta davlat hududidan o'tuvchi va turli transport turlarini birlashtiruvchi koridorlar uchun dolzarb hisoblanadi.

O'zbekiston sharoitida xalqaro logistika loyihalarini takomillashtirishning istiqbolli yo'nalishlaridan biri transport xizmatlarini yagona raqamli boshqaruv muhitida birlashtirishdir. Ushbu muhit transport operatorlari, ekspeditorlar,

omborlar va tegishli davlat tashkilotlari o'rtasida ma'lumot almashinuvini yaxshilashi mumkin. Shu bilan birga, logistika xizmatlari sifatini baholashda faqat tashilgan yuk hajmini emas, balki yetkazib berishning o'z vaqtida bajarilishi, transport vositalarining bandligi va mijozlar talablarining bajarilishini ham hisobga olish zarur.

Xulosa va takliflar. Xalqaro transport koridorlarini samarali boshqarish uchun innovatsion texnologiyalarni joriy etish bilan bir qatorda, loyihalarni rejalashtirish va monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish talab etiladi. Birinchidan, transport oqimlarini prognozlashga asoslangan boshqaruv tizimlarini rivojlantirish lozim. Ikkinchidan, logistika ishtirokchilari o'rtasida ma'lumot almashinuvining yagona standartlarini shakllantirish zarur. Uchinchidan, muqobil marshrutlar va favqulodda vaziyatlar bo'yicha harakat rejalarini ishlab chiqish orqali transport zanjirlarining barqarorligini oshirish maqsadga muvofiq. To'rtinchidan, xalqaro logistika loyihalari natijalarini muntazam baholash uchun aniq va o'lchanadigan samaradorlik ko'rsatkichlaridan foydalanish kerak.

Mazkur yondashuvlar O'zbekistonning xalqaro transport-logistika tizimidagi ishtirokini kuchaytirish, transport resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish va xalqaro yuk tashish jarayonlarida yuzaga keladigan operatsion yo'qotishlarni kamaytirishga xizmat qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Christopher, M. (2016). *Logistics & Supply Chain Management*. 5th ed. Harlow: Pearson.
2. Rodrigue, J.-P. (2020). *The Geography of Transport Systems*. 5th ed. New York: Routledge.
3. Project Management Institute (2021). *A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide)*. 7th ed. Newtown Square, PA: Project Management Institute.
4. World Bank (2023). *Connecting to Compete 2023: Trade Logistics in an Uncertain Global Economy*. Washington, DC: World Bank.